

Kriminalita v době nouzového stavu

Abstrakt

Předmětem diplomové práce je kriminalita v době nouzových stavů vyhlášených v průběhu 21. století. Cílem diplomové práce bylo zjistit, jaký je vztah kriminality k nouzovým stavům, přiblížit nouzové stavy vyhlášené ve 21. století a ukázat jejich roli v trestním zákoníku spolu s využitím v soudní praxi.

Nouzové stavy, které byly vyhlášeny se dají rozdělit na dvě kategorie, a to nouzové stavy z důvodu živelních pohrom a nouzové stavy při pandemii onemocnění COVID-19. V diplomové práci jsou popsány nouzové stavy z let 2002, 2006 a 2013, které měly jako příčinu povodně, nouzový stav při orkánu Kyrill v roce 2007 a nouzové stavy, které byly vyhlášeny v letech 2020 a 2021 při pandemii onemocnění COVID-19.

Práce se zaměřuje i na kriminalitu mimo nouzové stavy a dochází zde k porovnání s kriminalitou během nouzových stavů. Na základě policejních statistik je rozebrán vývoj registrované kriminality v letech 2011 až 2021. Následně je pozornost zaměřena na registrovanou kriminalitu v dobách živelních pohrom a poté v době pandemie COVID-19.

V trestním zákoníku se nouzový stav nachází již ve třech základních skutkových podstatách trestných činů, dále se vyskytuje jako obecně přitěžující okolnost a zvlášť přitěžující okolnost. Jako zvlášť přitěžující okolnost je jakožto znak kvalifikované skutkové podstaty uveden u 9 trestných činů. Největší rozkol v soudní praxi byl při posuzování trestného činu krádeže, na který se diplomová práce zaměřuje.

Rozkol v soudní praxi zavinil rozdílný přístup k posuzování, zda se naplnila okolnost podmiňující vyšší trestní sazbu v podobě ohrožující události. Některé soudy se spokojovaly jen s časovou a místní příslušností, některé považovaly za důležitou i věcnou příslušnost trestného činu. Ke sjednocení došlo až velkým senátem trestního kolegia Nejvyššího soudu. Diplomová práce popisuje přístupy soudů, jejich různé nahlížení na potřebu souvislosti a následné sjednocení judikatury.

Na závěr autor diplomové práce hodnotí, zda soudy mohly k celé situaci přistoupit jinak a případně své počínání změnit, nabízí se konkrétně využití subsidiarity trestní represe nebo mimořádné snížení trestu odnětí svobody, kdy se mohly vyvarovat neadekvátně vysokým trestům.